

Határozatok Tára

MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2017. november 21.¹

C-542/16. sz. ügy

**Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag,
Jan-Herik Strobel,
Mona Strobel,
Margareta Nilsson,
Per Nilsson,
Kent Danås,
Dödsboet efter Tommy Jönsson,
Stefan Pramryd,
Stefan Ingemansson,
Lars Persson,
Magnus Persson,
Anne-Charlotte Wickström,
Peter Nilsson,
Ingela Landau,
Thomas Landau,
Britt-Inger Ruth Romare,
Gertrud Andersson,
Eva Andersson,
Rolf Andersson,
Lisa Bergström,
Bo Sörensson,
Christina Sörensson,
Kaj Wirenkook,
Lena Bergquist Johansson,
Agneta Danås,
Hans Eriksson,
Christina Forsberg,
Christina Danielsson,
Per-Olof Danielsson,
Ann-Christin Jönsson,
Åke Jönsson,
Stefan Lindgren,
Daniel Röme,
Ulla Nilsson,
Dödsboet efter Leif Göran Erik Nilsson
kontra
Dödsboet efter Ingvar Mattsson,
Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag**

¹ Eredeti nyelv: spanyol.

(a Högsta domstolen [legfelsőbb bíróság, Svédország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„2002/92/EK irányelv – Biztosítás- és viszontbiztosítás-közvetítés – 2004/39/EK irányelv – Befektetési tanácsadás – A biztosításközvetítő tevékenysége a biztosítási szerződés megkötésének tényleges szándéka nélkül – A biztosítási közvetítési tevékenységek és a befektetési tanácsadási tevékenységek elhatárolása – Tőkefedezeti életbiztosítással összefüggő közvetítés és tanácsadás – Befektetési egységekhez kötött (»unit linked«) életbiztosítások”

1. A Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság, Svédország) a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben azon kétségeket gyűjti egybe, amelyek az európai uniós rendelkezések alkalmazásával kapcsolatban merülnek fel a két elbírálandó, heterogén jellegű jogvitában. Bár mind a kettő a biztosítási közvetítésről szól, az egyikben² a vita tárgya pusztán a polgári jogi felelősség megállapítása, ha a biztosításközvetítő vállalkozás vezetője jogtalanul eltulajdonítja az ügyfelek által átadott pénzeszegeket.
2. A másik jogvita³ összetettebb. Ebben olyan kérdéseket kell megoldani, amelyek a biztosítási közvetítés és a pénzügyi eszközök területén történő közvetítés közötti megkülönböztetést érintik.
3. A pénzügyi piacok szüntelen fejlődése azon befektetési eszközök megtöbbszöröződését eredményezte, amelyek már a hagyományos életbiztosításokat is lefedik. A biztosítótársaságok nagyon eltérő modelleket kínálnak (megtakarítási biztosítás, megtakarítási életbiztosítás, tőkefedezeti vagy befektetési egységekhez kötött életbiztosítások, egyéb megnevezések mellett),⁴ amelyek próbálják az ügyfelek megtakarításait becsatornázni, hogy a klasszikus biztosítási elemet a pénzügyi termékek többé-kevésbé biztosított jövedelmezőségével ötvözik. A szerződő fél által fizetett biztosítási díjakat a biztosítótársaság e modellek szerint pénzügyi eszközökbe fekteti, míg a befektetés alakulásának kockázatát a szerződő viseli, amely nyilvánvalóan számára kedvezőtlen is lehet.
4. A második jogvitával összefüggésben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolása során a Bíróságnak azt kell eldöntenie, hogy az ilyen jellegű biztosításokat értékesítő közvetítők a biztosítási közvetítésre irányadó szabályozás hatálya alá tartoznak-e, vagy az ilyen jellegű termékek pénzügyi eleme és nagyobb kockázata, akár illékonyasága következtében az ilyen tevékenységet inkább befektetésre vonatkozó közvetítésnek kell-e minősíteni.
5. A közvetítés mindkét kategóriájára vonatkozó jogi szabályozás változik, és azt különböző irányelvek szabályozzák, amelyeket nemrég módosítottak 2018-ban kezdődő hatállyal. A Bíróságnak a jelen ügyben hozott ítélete mindazonáltal most és 2018-tól is hasznos lehet a biztosítási alapú befektetési termékekre vonatkozó szabályok értelmezése során.

² A nemzeti számozás szerint T 25–16 felülvizsgálati kérelemről van szó.

³ A nemzeti számozás szerint T 2761–15 felülvizsgálati kérelemről van szó.

⁴ A piacon a „unit linked” angol kifejezést szokták alkalmazni azon szerződésekre, amelyekben a szerződő fél életbiztosításba fektet, kiválasztva az eszközöket, amelyekben a befektetése megvalósul, és amelyek tulajdonjoga a biztosítótársasághoz kerül, amely ezekről kötvényt állít ki.

I. Jogi háttér

A. Az uniós jog

6. A biztosítási közvetítést a (EU) 2016/97 irányelv⁵ által módosított és átdolgozott 2002/92/EK irányelv⁶ szabályozza.

7. A befektetési tanácsadás a 2014/65/EU irányelvvel⁷ hatályon kívül helyezett 2004/39/EK irányelv⁸ hatálya alá tartozó tevékenység.

1. A 2002/92 irányelv

8. A (8), (9), (14) és (17) preambulbekezdés kimondja:

„(8) Ennek következtében a biztosításközvetítői tevékenységet kezdő és folytató személyekkel kapcsolatos szakmai követelményekre és nyilvántartásukra vonatkozó nemzeti szabályok összehangolása hozzájárulhat mind a pénzügyi szolgáltatások egységes piacához, mind a fogyasztók védelmének kiterjesztéséhez ezen a területen.

(9) Ügynökként, alkuszként és »bankbiztosítási« közvetítőként biztosítási termékeket többfajta személy és intézmény értékesíthet. A közvetítők egyenlő kezelése és a fogyasztók védelme megköveteli ezen irányelv alkalmazását mindezen személyek és szervezetek vonatkozásában.

[...]

(14) A biztosítás- és viszontbiztosítás-közvetítőket nyilvántartásba kell venni annak a tagállamnak az illetékes hatóságánál, amelyben lakóhelyük vagy székhelyük található, feltéve hogy megfelelnek a szaktudásra, a jó hírnévre, a szakmai kártérítési fedezetre és pénzügyi teljesítőképességre vonatkozó szigorú szakmai követelményeknek.

[...]

(17) Az illetékes hatóságok közötti együttműködés és információcsere alapvető jelentőségű a fogyasztók védelme, és annak biztosítása érdekében, hogy megőrizték a biztosítási és a viszontbiztosítási üzleti tevékenység megbízhatóságát az egységes piacon.

9. Az irányelv hatályára vonatkozó 1. cikk (1) bekezdése előírja:

„Ez az irányelv a valamely tagállamban letelepedett vagy letelepedni szándékozó természetes és jogi személyek biztosítási és viszontbiztosítási tevékenységének megkezdésére és folytatására vonatkozó szabályokat állapítja meg.”

⁵ A biztosítási értékesítésről szóló, 2016. január 20-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (átdolgozás) (HL 2016. L 26., 19. o.).

⁶ A biztosítási közvetítésről szóló, 2002. december 9-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 330. o.).

⁷ A pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/67/EU irányelv módosításáról szóló, 2014. május 15-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 173., 349. o.; helyesbítés: HL 2017. L 64., 116. o., HL 2016. L 273., 35. o., HL 2016. L 188., 28. o.) (a továbbiakban: „MiFID II” irányelv).

⁸ A pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK és a 93/6/EGK tanácsi irányelv, és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 21-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 263. o.) (a továbbiakban: „MiFID I” irányelv).

10. A 2. cikk 3. pontja szerint:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

3. »biztosítási közvetítés« biztosítási szerződések bemutatásával, ajánlattétellel, vagy más biztosítási szerződések megkötésének előkészítésével kapcsolatos tevékenységek, vagy az ilyen szerződések megkötése, illetve közreműködés az ilyen szerződések kezelésében és teljesítésében, különös tekintettel a követelésekre.

Ezek a tevékenységeket [helyesen: tevékenységek] nem tekintendők biztosítási közvetítésnek, amikor azokat egy biztosítóintézet fejtí ki vagy olyan biztosítóintézet alkalmazottja [helyesen: biztosítóintézet olyan alkalmazottja], akinek a tevékenységéért a biztosítóintézet felelősséget visel.

Nem tekintendő továbbá biztosítási közvetítésnek a más szakmai tevékenységgel összefüggésben esetileg adott tájékoztatás, feltéve hogy annak a tevékenységnek nem az a célja, hogy segítséget adjon az ügyfélnek a biztosítási szerződés megkötésében vagy teljesítésében, illetve nem célja egy biztosítóintézet szakmai kárügyintézésének végzése, a kárrendezés és a szakértői kárbecslés”.

11. A 4. cikk (3) és (4) bekezdése szerint:

„(3) A biztosítási és viszontbiztosítási közvetítőknek a Közösség egész területére érvényes olyan szakmai felelősségbiztosítással vagy valamilyen hasonló biztosítékkal kell rendelkezniük a szakmai hanyagságból eredő felelősség esetére, amely minden követelés tekintetében eléri a legalább 1 000 000 euró, az évenkénti összes követelés tekintetében az 1 500 000 euró összeget, kivéve ha az ilyen biztosítást vagy hasonló biztosítékot olyan biztosítóintézet, viszontbiztosító vagy más olyan vállalkozás nyújtja, amelynek nevében a biztosítási, vagy viszontbiztosítási közvetítő eljár, vagy amely tekintetében a biztosítási vagy viszontbiztosítási közvetítő az eljárásra felhatalmazással rendelkezik, vagy ha az ilyen vállalkozás teljes felelősséget vállal a közvetítő cselekményeiért.

(4) A tagállamok meghoznak minden szükséges intézkedést az ügyfelek védelmében arra az esetre, ha a biztosítási közvetítő nem képes a díjat a biztosítóintézetnek továbbítani, a követelés összegét továbbítani vagy a díjat a biztosítottak visszaadni”.

12. A 12. cikk (2) és (3) bekezdése alapján:

„(2) Amikor a biztosítási közvetítő arról tájékoztatja az ügyfelet, hogy tisztességes elemzés alapján ad tanácsot, akkor ahhoz, hogy a szakmai követelményeknek megfelelően tehessen ajánlatot egy olyan biztosítási szerződés tekintetében, amely megfelel az ügyfél szükségleteinek, köteles olyan tanácsot adni, amely a piacon elérhető biztosítási szerződések elég nagy számának elemzésén alapul.

(3) Bármely meghatározott szerződés megkötése előtt a biztosítási közvetítőnek tisztáznia kell legalább – különösen az ügyfél által adott tájékoztatás alapján – az ügyfél szükségleteit és igényeit, valamint az ügyfélnek, egy bizonyos termék tekintetében adott tanács indokait. Ezek a részletek a javasolandó biztosítási szerződés bonyolultságától függően változnak.”

2. Az 1286/2014/EU rendelet⁹

13. Az 1. cikk szövege szerint a célja, hogy „a lakossági befektetési csomagtermékek, illetve biztosítási alapú befektetési termékek előállítói által elkészítendő, kiemelt információkat tartalmazó dokumentum formájára és tartalmára, illetve a kiemelt információkat tartalmazó dokumentumnak a lakossági befektetők rendelkezésére bocsátására vonatkozó egységes szabályokat állapít[son] meg annak érdekében, hogy lehetővé tegye a lakossági befektetők számára a lakossági befektetési csomagtermékek, illetve biztosítási alapú befektetési termékek fő jellemzőinek és kockázatainak megértését és összehasonlítását”.

14. E rendelet 4. cikkének 2. pontja a „biztosítási alapú befektetési terméket” olyan „biztosítási termék[ként határozza meg], amely lejáratí értékkal vagy visszaváltási értékkal rendelkezik, és amelynek lejáratí vagy visszaváltási értéke részben vagy egészben, közvetlenül vagy közvetve, ki van téve a piaci ingadozásoknak”.

3. A 2016/97 irányelv

15. Az (56) preambulumbekzdés értelmében:

„A biztosítási alapú befektetési termékeket gyakran a 2014/65/EU irányelv szerinti befektetési termékek lehetséges alternatívájaként vagy helyettesítőjeként ajánlják az ügyfelek számára. A következetes befektetővédelem biztosítása és a szabályozási arbitrázs megelőzése érdekében fontos, hogy a biztosítási alapú befektetési termékekre a valamennyi biztosítási termékre meghatározott üzletviteli standardokon túl az említett termékekbe ágyazott befektetési elem kezelését célzó speciális standardok is vonatkozzanak. Az ilyen speciális standardok közé tartozik a megfelelő tájékoztatás, a megfelelő tanácsadásra vonatkozó követelmény és a javadalmazással kapcsolatos korlátozások.”

16. A 2. cikk (1) bekezdésének 1. és 17. pontja az alábbi fogalommeghatározásokat tartalmazza:

„1. »biztosítási értékesítés«: biztosítási szerződések megkötésével kapcsolatos tanácsadással, ajánlattétellel vagy biztosítási szerződések megkötésének előkészítésével kapcsolatos egyéb tevékenységek, az ilyen szerződések megkötésével, illetve az ilyen szerződések kezelésében és teljesítésében való közreműködéssel kapcsolatos tevékenységek, különösen kárigény esetén, ideértve az információk rendelkezésre bocsátását egy vagy több biztosítási szerződésről olyan kritériumoknak megfelelően, amelyeket az ügyfél egy weboldalon vagy más tájékoztatási eszközön keresztül választ ki, valamint a biztosítási termékek rangsorának összeállítását, ideértve az árak és a termékek összehasonlítását, vagy a biztosítási szerződés árára vonatkozó kedvezményt, amennyiben az ügyfélnek lehetősége van a weboldalon vagy más tájékoztatási eszközön keresztül közvetve vagy közvetlenül biztosítási szerződést kötni;

[...]

17. »biztosítási alapú befektetési termék«: olyan biztosítási termék, amely lejáratí értékkal vagy visszavásárlási értékkal rendelkezik, és amelynek lejáratí vagy visszavásárlási értéke részben vagy egészben, közvetlenül vagy közvetve ki van téve a piaci ingadozásoknak [...]”.

⁹ A lakossági befektetési csomagtermékekkel, illetve biztosítási alapú befektetési termékekkel kapcsolatos kiemelt információkat tartalmazó dokumentumokról (PRIIP) szóló, 2014. november 26-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2014. L 352., 1. o.; helyesbítés: HL 2014. L 358., 50. o.). Hatálybalépését az 1286/2014 rendelet módosításáról szóló, 2016. december 14-i (EU) 2016/2340 európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2016. L 354., 35. o.) 2018. január 1-jére halasztották.

4. A „MiFID I” irányelv

17. Az 1. cikk (1) bekezdése megállapítja:

„Ez az irányelv a befektetési vállalkozásokra és a szabályozott piacokra vonatkozik.”

18. A 2. cikk (1) bekezdése előírja:

„Ez az irányelv nem vonatkozik a következőkre:

a) a 73/239/EGK irányelv 1. cikkében meghatározott biztosítóintézetek, a 2002/83/EK irányelv 1. cikkében meghatározott, életbiztosítással foglalkozó biztosítóintézetek, illetve a 64/225/EGK irányelvben említett viszontbiztosítási és visszaengedményezési tevékenységeket végző vállalkozások;

[...]

c) a befektetési szolgáltatást nyújtó személyek, ha a szolgáltatást eseti jelleggel, szakmai tevékenységük keretében nyújtják, és az e tevékenységet szabályozó jogszabályok, rendelkezések vagy szakmai etikai kódex nem zárják ki az ilyen szolgáltatás nyújtását;

[...]

j) azon személyek, akik valamely más, az ezen irányelvben nem szabályozott szakmai tevékenység során nyújtanak befektetési tanácsokat, feltéve, hogy kifejezetten az ilyen tanácsadásért nem részesülnek díjazásban;

[...]”.

19. A 4. cikk (1) bekezdésében szerepelnek az alábbi fogalommeghatározások:

„1. »befektetési vállalkozás«: minden olyan jogi személy, amelynek rendes üzleti tevékenysége harmadik személyek részére egy vagy több befektetési szolgáltatás nyújtása és/vagy egy vagy több befektetési tevékenység végzése hivatásos alapon.

[...]

2. »befektetési szolgáltatások és tevékenységek«: az I. melléklet C. szakaszában felsorolt eszközök bármelyikéhez kapcsolódó, az I. melléklet A. szakaszában felsorolt szolgáltatások és tevékenységek bármelyike.

[...]

4. »befektetési tanácsadás«: egy vagy több ügylet tekintetében pénzügyi eszközökhöz kapcsolódó, személyre szóló ajánlások nyújtása valamely ügyfélnek akár az ügyfél kérésére, akár a befektetési vállalkozás kezdeményezésére;”.

5. A „MiFID II” irányelv

20. A (87) preambulumbekzdés kimondja:

„A biztosítási szerzödések magukban foglaló befektetéseket gyakran az ezen irányelv tárgyát képező pénzügyi eszközök potenciális alternatíváiként vagy helyettesítőiként bocsátják az ügyfelek rendelkezésére. A lakossági ügyfelek következetes védelméhez és a hasonló termékek közötti egyenlő versenyfeltételek biztosításához fontos, hogy a biztosítási alapú befektetési termékekre megfelelő követelmények vonatkozzanak. Noha ezért az ezen irányelvben rögzített befektetővédelmi követelményeket egyformán kell alkalmazni a biztosítási szerzödések alapuló befektetési csomagokra, eltérő piaci struktúrájuk és termékjellemzőik miatt helyénvalóbb, hogy a részletes követelmények ne ebben az irányelvben, hanem a [2002/92] irányelv folyamatban lévő felülvizsgálata keretében kerüljenek meghatározásra. Ezért a biztosítási közvetítők és biztosítók tevékenységét szabályozó jövőbeni uniós jogszabályoknak megfelelően biztosítaniuk kell a következetes szabályozási megközelítést a hasonló befektetői igényeket kielégítő, és ezért összehasonlítható befektetővédelmi kihívásokat támasztó különféle pénzügyi termékek forgalmazását tekintve. Az 1094/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel létrehozott európai felügyeleti hatóságnak (az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóságnak) (EIOPA-nak) és az ESMA-nak együtt kell működniük, hogy a lehető legnagyobb mértékben biztosítsák a következetességet az e befektetési termékekre vonatkozó üzletviteli előírások tekintetében. A biztosítási alapú befektetési termékekre vonatkozó ezen új követelményeket a 2002/92/EK irányelvben kell meghatározni.”

21. A „MiFID II” irányelv 91. cikke tartalmazza a 2002/92 irányelvre vonatkozó módosításokat. Ez utóbbi irányelv 2. cikke 3. pontjának második bekezdése helyébe a következő szöveg lépett:

„Ezen irányelv IIIA. fejezetének kivételével ezek a tevékenységek nem tekintendők biztosítási közvetítésnek vagy biztosításforgalmazásnak, amikor azokat egy biztosítóintézet fejt ki, vagy olyan biztosítóintézet alkalmazottja, akinek a tevékenységéért a biztosítóintézet felelősséget visel.”

22. A 2002/92 irányelv 2. cikke kiegészül a 13. ponttal, amely a „biztosítási alapú befektetési terméket” „olyan biztosítási termékként határozza meg, amely lejáratú értékkel vagy visszaváltási értékkel rendelkezik, és amelynek lejáratú vagy visszaváltási értéke részben vagy egészben, közvetlenül vagy közvetve ki van téve a piaci ingadozásoknak”, bizonyos kivételektől eltekintve.

23. Ezenkívül a „MiFID II” irányelv beillesztette a 2002/92 irányelvbe a IIIA. fejezetet a „További fogyasztóvédelmi előírások a biztosítási alapú befektetési termékekkel kapcsolatban” címmel. E fejezet „Hatály” című 13a. cikke értelmében:

„A 2. cikk (3) bekezdésének második albekezdésében foglalt kivételre figyelemmel e fejezet további követelményeket határoz meg a biztosításközvetítői tevékenységekre és a biztosítók által végzett közvetlen értékesítésekre vonatkozóan, ha azok biztosítási alapú befektetési termékek értékesítésével kapcsolatosak.”

B. A svéd jog

24. A lagen (2005:405) om försäkringsförmedling (a biztosítási közvetítő tevékenységről szóló (2005:405) törvény) ültette át a svéd jogba a 2002/92 irányelvet.

25. A biztosítási közvetítés a biztosítási közvetítő tevékenységről szóló szóban forgó törvény 1. fejezete 1. §-ának (2) bekezdésében szereplő fogalom meghatározás szerint olyan szaktevékenység, amely 1) biztosítási szerzödések bemutatásából vagy ajánlásából, vagy más biztosítási szerzödések megkötésének előkészítésével kapcsolatos tevékenységekből, 2) biztosítási szerzödések harmadik személyek nevében történő megkötéséből, vagy 3) biztosítási szerzödések kezelésében és teljesítésében

való közreműködésből áll.¹⁰

26. A 2. fejezet 1. §-a szerint (bizonyos jelenleg irreleváns kivételektől eltekintve), a biztosítás közvetítési tevékenység csak a Finansinspektionen (svéd pénzügyi felügyeleti hatóság) engedélyével végezhető.

27. Az említett engedély megadásának egyik feltétele a szakmai felelősségbiztosítás megléte a biztosításközvetítővel szemben abban az esetben érvényesíthető kártérítési kötelezettség fedezésére, ha elmulasztja teljesíteni kötelezettségeit (a 2005:405 törvény 2. fejezete 5. §-ának (4) bekezdése és 6. §-ának (2) bekezdése).

28. Az 5. fejezet a biztosítási közvetítési tevékenység végzésére vonatkozó szabályokat tartalmazza. Konkrétan a 4. § kimondja, hogy a biztosításközvetítő munkája során köteles a biztosítási közvetítő tevékenység legjobb gyakorlata szerint és a szükséges körülményekkel eljárni az ügyfelek érdekében. Úgy rendelkezik továbbá, hogy a biztosítási közvetítő köteles szolgáltatásait az ügyfelek igényeihez és szükségleteihez igazítani, és az ügyfélnek megfelelő megoldásokat kínálni. A közvetítő köteles ügyfeleit (ha elsősorban nem kereskedelmi célokkal rendelkező természetes személyek) lebeszélni olyan termékek megvásárlásáról, amelyek nem tekinthetők az igényeiknek, gazdasági helyzetüknek vagy egyéb körülményeknek megfelelőnek.

29. Az 5. fejezet 7. §-a alapján az a biztosításközvetítő, aki szándékosan vagy gondatlanságból elmulasztja teljesíteni az e fejezet 4. §-a szerinti kötelezettségeit, köteles helytállni egyebek mellett minden olyan tisztán pénzügyi kárért, amely az ügyfelet e mulasztásból kifolyólag érte.

II. A nemzeti bíróságok előtt folyó jogviták

30. A kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő két jogvitában az érintettek kártérítést követelnek a Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag cégtől (a továbbiakban: Länsförsäkringar), amelynél Svédországban meghatározott biztosításközvetítők szakmai felelősségbiztosítási kötvénnyel rendelkeztek.

1. T 2761–15, Länsförsäkringar kontra Dödsboet efter Ingvar Mattsson

31. Ingvar Mattsson egy tőkefedezeti életbiztosítás részeként 500 000 svéd koronát fektetett befektetési kötvénybe, amely strukturált pénzügyi eszköz volt. Erre 2010 januárjában került sor egy bejegyzett biztosítási közvetítő vállalkozás, a European Wealth Management Group AB társaság (a továbbiakban: EWMG) alkalmazottjának javaslata alapján.

32. I. Mattsson a befektetett teljes összeget elveszítette, és követelést érvényesített az EWMG-vel szemben, amely társaság ezt követően felszámolás alá került. Az EWMG a 2005:405 törvény által előírt szakmai felelősségbiztosítással rendelkezett a Länsförsäkringarnál, amely fedezetet nyújtott az általa végzett tevékenységre, és kártérítés fizetésére irányuló kötelezettségvállalást tartalmazott a fenti törvény 5. fejezetének 7. §-a alapján.

¹⁰ A 2005:405 törvény a biztosítási közvetítés fogalmát tekintve megegyezik a 2002/92 irányelvvel.

33. I. Mattsson beperelte a Länsförsäkringart és kártérítésként 500 000 svéd koronát kért annak kamataival együtt. Azzal érvelt, hogy az EWMG szándékosan vagy gondatlanságból¹¹ nem teljesítette a 2005:405 törvény 5. fejezetének 4. §-a szerinti kötelezettségeit, ezért a biztosító köteles kártérítést fizetni, mivel az EWMG és a Länsförsäkringar között létrejött szakmai felelősségbiztosítás által fedezett biztosítási eseményről van szó.

34. A Länsförsäkringar elfogadta, hogy a tőkefedezeti életbiztosítás közvetítése a 2005:405 törvény hatálya alá tartozik, és ezért a szakmai felelősségbiztosítás azt fedezi. Mindazonáltal elsősorban előadta, hogy az EWMG tanácsa nem a tőkefedezeti biztosításra, hanem az e biztosításba foglalt pénzügyi eszközbe történő befektetésre vonatkozott. A kérdés tehát nem a biztosítási közvetítésre, hanem a pénzügyi befektetési tanácsadásra vonatkozott, amelyre más jogszabályok vonatkoznak.¹²

35. A Länsförsäkringar szerint a veszteséget a pénzügyi tanácsadás, nem pedig a tőkefedezeti életbiztosítással összefüggő biztosításközvetítői tevékenység okozta. Másodsorban a Länsförsäkringar azt állította, hogy az EWMG nem járt el gondatlanul.

36. Az elsőfokú bíróság helyt adott a felperes kérelmének. Véleménye szerint a jogvita tárgyát képező tanácsadás a 2005:405 törvény és az értékpapír-kereskedelemről szóló törvény hatálya alá is tartozik. Ezzel együtt azonban azt is megállapította, hogy figyelemmel egyebek mellett az Európai Bizottság nyilatkozataira, a cél nem az volt, hogy a szabályokat egymással szemben kelljen alkalmazni. A fogyasztóvédelmi megfontolásokra és arra is figyelemmel, hogy a pénzügyi felügyeleti hatóság úgy tűnik, nem követelte meg az EWMG-től, hogy a pénzügyi tevékenységre külön engedéllyel rendelkezzen, az elsőfokú bíróság úgy vélte, hogy I. Mattson joggal hitt abban, hogy a szakmai felelősségbiztosítás érvényes.

37. A Länsförsäkringar fellebbezést nyújtott be a fellebbviteli bírósághoz, amely helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. Ezen ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Högsta domstolenhez (legfelsőbb bíróság, Svédország). Hangsúlyozza, hogy az EWMG befektetésre vonatkozó tanácsa nem minősült biztosítási közvetítő tevékenységnek, és ezért a tanácsadásra nem terjedt ki a szakmai felelősségbiztosítás. Mindazonáltal ezúttal elismeri, hogy az EWMG gondatlanul járt el.

38. I. Mattsson elhunyt, és örökösei ellenezték a fellebbviteli bíróság ítéletének megváltoztatását.

2. T 25–16, Jan-Erik Strobel és társai kontra Länsförsäkringar

39. A Connecta Fond och Försäkring AB (a továbbiakban: Connecta) biztosítási közvetítő vállalkozás, amely elsősorban 2004 és 2010 között működött, a Länsförsäkringarnál volt a 2005:405 törvényben előírt szakmai felelősségbiztosítása, amely fedezetet nyújtott az általa végzett tevékenységre, és kártérítés fizetésére való kötelezettségvállalást tartalmazott e törvény 5. fejezetének 7. §-a alapján.

40. Számos személy utalt át az évek folyamán nagyobb összegeket a Connectának annak érdekében, hogy ezeket az összegeket úgynevezett „Connecta vállalati kötvény termékbe” fektessék, amelyet tőkefedezeti életbiztosításhoz használtak volna fel. Ennek ellentételezéseként bizonyos dokumentumokat kaptak, amelyeket a Connecta és annak alkalmazottja, Per Rytterborg, a Connecta későbbi vezérigazgatója állított ki. A 2004 és 2010 közötti időszakban a Connecta valós biztosításközvetítési tevékenységet is folytatott.

¹¹ I. Mattsson elsődleges állítása az EWMG-vel szemben az volt, hogy a vállalkozás elmulasztotta tájékoztatni a tőkefedezeti életbiztosítás aláírásakor a befektetési kötvények magas kockázatáról, illetve elmulasztotta lebeszélni őt a befektetésről, ehelyett helytelen információkkal szolgált.

¹² A lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (az értékpapír-kereskedelemről szóló [2007:528] törvény) és a lagen (2003:862) om finansiell rådgivning till konsumenter (a fogyasztóknak nyújtott pénzügyi tanácsadásról szóló [2003:862] törvény).

41. Később egyértelművé vált, hogy P. Rytterborg az ügyfelek által átutalt összegeket jogtalanul eltulajdonította. Rendőrségi feljelentést tettek ellene, és a Connecta engedélyét visszavonták. P. Rytterborg 2010 novemberében elhunyt. Hagyatékát a csődeljárásban lefoglalták, és a Connecta 2010 decemberében csődgondnokság alá került.

42. Az említett személyek egy csoportja keresetet indított a Länsförsäkringar ellen, és a Connecta szakmai felelősségbiztosítása értelmében kártérítést követelt ez utóbbi társaságnak annak érdekében átutalt összegek erejéig, hogy – amint kifejtették – a pénzüket tőkefedezeti életbiztosításba fektesse be.

43. A felperesek azt állították, hogy a szolgáltatás biztosítási közvetítésnek minősült, és P. Rytterborg magatartására tekintettel a Connectát kártérítési kötelezettség terheli a 2005:405 törvény 5. fejezetének 7. §-a alapján. A Connecta biztosítónak tehát vállalnia kell a vonatkozó kártérítés megfizetését.

44. A Länsförsäkringar egyebek mellett azzal érvelt, hogy a kár nem a biztosítás hatálya alá tartozó tevékenységgel összefüggésben merült fel, mivel fiktív termékekről volt szó. A P. Rytterborg által tanúsított magatartás tehát nem minősült biztosítási közvetítési tevékenységnek, ezért nem tartozik a 2005:405 törvény hatálya alá, és így nem vonatkozik rá a szakmai felelősségbiztosítás sem.

45. Az elsőfokú bíróság szerint a kárra fedezetet nyújtott a szakmai felelősségbiztosítás, ezért alapvetően helyt adott a keresetnek. Úgy vélte, hogy a felperesek célja tőkefedezeti életbiztosítás kötése volt, és figyelemmel P. Rytterborg irányukba tanúsított magatartására, jogosan hihették, hogy valódi biztosítási szerződéseket közvetítenek nekik. A fogyasztók védelme szempontjából nézve, a felperesek által P. Rytterborg szándékairól kialakított megalapozott elképzelés számukra megfelelően igazolta, hogy biztosítási közvetítés történt.

46. Figyelemmel arra, hogy a „biztosítási közvetítés” magában foglalja az előkészítő munkát, és hogy a Connecta valós biztosítási tevékenységet is végzett, az elsőfokú bíróság úgy értékelte, hogy az az ügylet, amelyre sor került, objektív okok alapján „közvetítő tevékenységnek” minősült.

47. A fellebbviteli bíróság szerint azonban a vitatott magatartás nem minősült biztosítási közvetítési tevékenységnek, ezért megváltoztatta az elsőfokú ítéletet, és elutasította a keresetet. Az a tény, hogy az értelmezés során figyelemmel kell lenni a fogyasztók védelmének szempontjára, nem tekinthető úgy, mint amely azt jelenti, hogy relevanciával bír a fogyasztók arra vonatkozó szubjektív megítélése, hogy mi minősül biztosítási közvetítési tevékenységnek. Ha azt – a fogyasztók véleményét figyelmen kívül hagyva – objektíven nézzük, nem valósult meg biztosítási közvetítés. Az igényre így nem terjedt ki a szakmai felelősségbiztosítás.

48. A károsultak felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság) előtt. Továbbra is azon az állásponton vannak, hogy a körülmények alapján megalapozott a biztosítási igény a szakmai felelősségbiztosítás szerint. Előadták egyebek mellett, hogy P. Rytterborg magatartása biztosítási közvetítési tevékenységnek minősült, mivel az szorosan kapcsolódott a Connecta valós, engedélyköteles tevékenységéhez.

III. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

49. A két peres eljárásban felmerülő vitás jogi kérdések alapján a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság) az alábbi kérdések megválaszolását kéri a Bíróságtól:

„T 25–16

- 1.a) Vonatkozik-e a 2002/92 irányelv olyan tevékenységekre, ahol a biztosítási közvetítőnek nem állt szándékában megkötni a tényleges biztosítási szerződést? Van-e annak jelentősége, hogy az ilyen szándék már a tevékenység megkezdése előtt megvolt, vagy az csak a későbbiekben alakult ki?

- 1.b) Az 1.a) kérdésben felvázolt helyzetben van-e jelentősége annak, hogy a közvetítő valós biztosítási közvetítő tevékenységet is végzett a fiktív tevékenysége mellett?
- 1.c) Továbbá az 1.a) kérdésben felvázolt helyzetben van-e jelentősége annak, hogy az ügyfél számára első ránézésre a tevékenység biztosítási szerződés megkötésének előkészítésével kapcsolatos tevékenységnek tűnhetett? Van-e jelentősége annak, hogy az ügyfél – akár megalapozottan, akár megalapozatlanul – úgy vélte, hogy biztosítási közvetítés történik?

T 2761–15

- 2.a) Vonatkozik-e a 2002/92 irányelv a gazdasági vagy egyéb tanácsadásra, amelyet biztosítási közvetítéssel összefüggésben nyújtanak, de amely nem kapcsolódik a biztosítási szerződés tényleges aláírásához vagy fenntartásához? E tekintetben mi vonatkozik különösen a tőkefedezeti életbiztosítás keretében befizetett tőke kapcsán adott tanácsra?
- 2.b) Az olyan tanácsra, mint amelyre a 2.a) kérdés vonatkozik, és amely az abban szereplő fogalom meghatározás szerint a 2004/39/EK irányelv szerinti befektetési tanácsnak minősül, annak az említett irányelvnek a rendelkezései is, vagy csak annak az irányelvnek a rendelkezései vonatkoznak? Amennyiben az ilyen tanácsra a 2004/39 irányelv is vonatkozik, van-e valamelyik szabályozásnak elsőbbsége a másikkal szemben?”

50. A felülvizsgálati kérelmet előterjesztők négy csoportja kizárólag a Strobel és társai kontra Länsförsäkringar ügyre vonatkozó kérdésekkel kapcsolatban nyújtott be írásbeli észrevételeket, míg a Länsförsäkringar, a svéd és a cseh kormány, valamint a Bizottság mind a két üggyel kapcsolatban terjesztett elő észrevételeket.

51. 2017. szeptember 14-én tartották meg a tárgyalást, amelyen a Länsförsäkringar, a svéd és cseh kormány, valamint a Bizottság adták elő szóbeli észrevételeiket.

IV. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések értékelése

52. A kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett kérdések a 2002/92 irányelv 2. cikke 3. pontjának két, jól elkülöníthető és különböző nehézségű értelmezési problémájára vezethető vissza. Az első röviden megválaszolható, míg a második, összetettségére tekintettel, kimerítőbb választ igényel.

A. Első kérdés: a 2002/92 irányelvnek a megtévesztési szándékkal végzett biztosítási közvetítési tevékenységekre történő alkalmazása

53. A kérdést előterjesztő bíróság a T 25–16. sz. ügyben előterjesztett kérdésekkel arra keresi a választ, hogy a 2002/92 irányelv 2. cikkének 3. pontjában meghatározott biztosítási közvetítő tevékenység kiterjed-e az olyan közvetítő tevékenységeire, aki az adott ügyfeleknek részére történő szolgáltatásnyújtás során, a biztosítási szerződések ügyfelekkel való megkötéséhez szükséges előkészítő munkákat is beleértve, valójában megtévesztésre és az ügyfelek pénzének jogtalan eltulajdonítására irányuló szándékkal járt el.

54. A kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy e cél szempontjából jelentőséggel bír-e a közvetítő megtévesztő szándéka megnyilvánulásának időpontja, az, ha más ügyfelekkel szemben jogszerű közvetítési cselekményeket végzett, és az ügyfél részéről a megtévesztő közvetítői tevékenységről szerzett benyomás.

55. A Länsförsäkringar a 2002/92 irányelv 2. cikkének 3. pontja szerinti biztosítási közvetítés fogalmának szubjektív értelmezését képviseli: nem kerülhetett sor közvetítésre, ha az adott közvetítő szándéka nem valódi biztosítási szerződés megkötésére irányult. Álláspontja szerint a biztosítási közvetítés látszatát keltő bűncselekmények nem tartoznak e fogalom alá, és az ügyfeleknek okozott károkat a bűncselekményből eredő polgári jogi igényre vonatkozó szabályok alkalmazásával, nem pedig a biztosítási szolgáltatások nyújtására irányadó szabályok alapján kell megtéríteni.

56. Ezzel összhangban a Länsförsäkringar úgy véli, hogy nem releváns az az időpont, amikor a közvetítő bűncselekmény elkövetésére irányuló szándéka felmerül, történjen az az ügyféllel fennálló kapcsolatai kezdetén, vagy később, a biztosítási szerződés előkészítő tevékenységei során. A megtévesztő szándék felmerülésekor megszűnik a biztosítási szerződés megkötésére irányuló szándék, és többé nem a 2002/92 irányelv hatálya alá tartozó közvetítési tevékenységről van szó. Szintén nem releváns, hogy a megtévesztő magatartást tanúsító személy párhuzamosan egyéb, valós biztosításközvetítői tevékenységet is végez, mert nem logikus, hogy e tevékenységek jogszerűvé tegyék a megtévesztő magatartásokat.

57. Ezzel szemben a jelen jogvitában a felülvizsgálati kérelmet előterjesztők négy csoportja, a cseh kormány és a Bizottság az említett fogalom objektív értelmezését támogatják. A biztosítási szerződés megkötésének bármilyen előkészítő tevékenysége a 2002/92 irányelv hatálya alá tartozik, a közvetítő személyes szándékától függetlenül.

58. Egyetértek ez utóbbi felvetéssel, mivel úgy vélem, hogy a biztosítási közvetítés fogalmát objektíven kell értelmezni. Ezen értékelés nem alapulhat olyan természetes személyek szándékán vagy az általuk keltett benyomáson, akik valamely nyilvánosan biztosítási közvetítéssel foglalkozó vállalkozás alkalmazottjaként vagy vezetőjeként járnak el. E szubjektív tényezők figyelembevétele a szabály alkalmazásának kiszámíthatatlanságát eredményezi, ami ellentétes a jogbiztonság elvének követelményeivel.

59. A biztosítási közvetítés körvonalainak tisztázására alkalmazandó hermeneutikai kritériumok közül az első a szó szerinti értelmezés. A 2002/92 irányelv 2. cikkének 3. pontja értelmében ez alatt a „biztosítási szerződések bemutatásával, ajánlattétellel, vagy más biztosítási szerződések megkötésének előkészítésével kapcsolatos tevékenységeket [...]” kell érteni.

60. A fogalommeghatározás a tevékenységre helyezi a hangsúlyt, nem pedig a tevékenységet végző személyek személyes szándékaira. Egy olyan vállalkozás esetén, amelynek saját tevékenysége biztosítási közvetítésre irányul (és hatósági engedéllyel rendelkezik ennek végzésére), elegendő, ha szakmai szolgáltatásokat nyújt az ügyfeleknek annak vélelmezéséhez, hogy ilyen minőségben jár el, és az ügyfelek bízhatnak abban, hogy ténylegesen a biztosítási szerződés aláírását előkészítő munkálatokat végzi. Ezek között kétségtelenül fellelhetők a szóban forgó szerződés megkötéséhez szükséges előkészítő tevékenységek.¹³

61. A kérdést előterjesztő bíróság leírása szerint minden arra utal, hogy a Connecta tájékoztatást nyújtott arról, hogy milyen jellegű vállalkozás, azaz biztosítási közvetítéssel foglalkozó, Svájcban 2004 óta bejegyzett és jogszerűen működő vállalkozás. E vállalkozás nyújtott közvetítési szolgáltatásokat az ügyfeleknek, ezáltal elveszíti jelentőségét, hogy valamelyik alkalmazottja vagy alkalmazottai (a vezérigazgatóját is beleértve)¹⁴ a közvetítés tipikus tevékenységeit arra használta ki, hogy az ügyfelek kárára csalást készítsen elő vagy kövessen el a pénzüket eltulajdonításával.

¹³ Nem előírás az előkészítő tevékenységeket követően a szerződés megkötése, mivel nem minden közvetítésnek kell kötelező jelleggel később biztosítási szerződés megkötéséhez vezetnie.

¹⁴ Az alapjogvita felei előadják, hogy a Connecta, a svéd biztosításközvetítők szövetségének tagja, tőkefedezeti életbiztosítását a weboldalán történő reklámozással, továbbá olyan idős személyeknek tartott bemutatókon értékesítette (amelyeket P. Rytteborg és a társaság többi alkalmazottja szervezett), akiket e biztosítás előnyeiről tájékoztattak; a szerződést kötő idősök közül sokan már a Connecta ügyfelei voltak.

62. A 2002/92 irányelv rendszertani értelmezése ugyanerre az eredményre vezet. Az említett irányelv 4. cikkének (4) bekezdése („a tagállamok meghoznak minden szükséges intézkedést az ügyfelek védelmében arra az esetre, ha a biztosítási közvetítő nem képes a díjat a biztosítóintézetnek továbbítani”) a biztosítási közvetítés körébe sorolja azokat az eseteket, amikor a közvetítők nem továbbítják a biztosítási díjat a biztosítótársaságoknak, ez történik a Connecta ügghöz hasonló csalási esetekben.

63. A 2002/92 irányelv célelvű értelmezése szintén a biztosításközvetítői tevékenység objektív fogalmát igazolja. Az ezen irányelv által elvégzett harmonizáció célja a biztosítást igénybe vevő ügyfelek védelmének előmozdítása, amint az a (7), (8) és (17) preambulumbekkezdésben kifejezetten szerepel.¹⁵ A biztosítási közvetítés fogalmának szubjektív értelmezése, amely azt a közvetítő szándékától teszi függővé, a 2002/92 irányelv által a biztosításokat igénybe vevő fogyasztók javára megállapított biztosítékok csökkenésével jár.

64. Ahogyan a Bizottság észrevételeiben érvelt, ha a közvetítői tevékenység a közvetítőtől függne, bekövetkezne az az ellentmondásos helyzet, hogy a közvetítő éppen a 2002/92 irányelv hatálya alól való kikerülés és az őt terhelő felelősség elkerülése céljából hivatkozhatna megtévesztési szándékára.

65. Elegendő tehát, ha a közvetítő vállalkozás tevékenysége objektív szempontból valamely biztosítási szerződés megkötéséhez szükséges előkészítő cselekményekként nyilvánul meg az ügyfelek számára. Hangsúlyozom, hogy nem bír jelentőséggel az említett vállalkozás közvetítői tevékenységekben részt vevő alkalmazottjának (vagy vezetőjének) szándéka, még akkor sem, ha valójában kötelezettségeinek megfelelően kívánt eljárni, és akkor sem, ha ezt a lehetőséget az ügyfél megtévesztése érdekében használta ki. Szintén nem releváns, hogy a rejtett szándék az ügyféllel való kapcsolat felvételétől kezdődően fennáll-e vagy a későbbi szerződéshez szükséges előkészítő tevékenységek során alakul ki.

66. A közvetítő vállalkozás felelőssége akkor terjed ki az munkavállalói és vezetői által okozott károkra, ha harmadik személyek előtt úgy lépnek fel, mint a vállalkozás alkalmazottai, valamint a jogellenes cselekmény és a cég tipikus tevékenysége között összefüggés áll fenn. Úgy vélem, hogy a jelen ügyben mindkét tényező fennáll, mivel a feladatkörét túllépő vezető által elkövetett pénztulajdonítás, az ügyfelek előtt azon vállalkozás képviselőjeként fellépő személy közvetítői tevékenységéhez kapcsolódott, amely számára a szóban forgó pénzüsségeket ilyen minőségben továbbítja.

67. A biztosítási közvetítés fogalmának általam javasolt értelmezésével szintén jelentőségét veszti az ügyfél benyomása abból a szempontból, hogy a biztosítási szerződés előkészítő munkálatait közvetítésnek kell minősíteni, vagy sem. Ezt a Länsförsäkringar is elismeri azon érv alapján, hogy ellenkező esetben egy összetett és jól megtervezett csalást a fogyasztó igazi közvetítésnek érzékelhet, míg egy kisebb léptékű és kevésbé megtervezett csalást nem tekintene ilyennek, mert a megtévesztési szándék szembeötlő. Ezen érvelés számomra logikusnak tűnik, de véleményem szerint kevésbé következetes, hogy ugyanez a cég a közvetítő szándékát döntő jelentőségűnek tekinti annak meghatározásához, hogy megvalósul-e, vagy sem, a biztosítási közvetítés.

68. Következésképpen, a 2002/92 irányelv 2. cikke 3. pontjának hatálya alá tartoznak az azon közvetítő által végzett tevékenységek, aki különböző ügyfelek számára végez előkészítő tevékenységeket biztosítási szerződések megkötése céljából, függetlenül attól, hogy megtévesztésre irányuló szándékkal jár-e el, és hogy az ügyfelekben az intézkedéseiről milyen benyomás alakul ki. A közvetítő vállalkozásokat ilyen tevékenységek gyakorlása során szakmai hiba elkövetése miatt terhelő felelősséget a polgári jogi felelősségbiztosításuknak kell fedeznie.

¹⁵ Lásd: 2013. október 17-i EEAE és társai ítélet (C-555/11, EU:C:2013:668), 27. és 30. pont.

B. A második kérdés: a tőkefedezeti életbiztosítás közvetítése biztosítási közvetítés vagy pénzügyi közvetítés?

69. A T 2761–15 jogvitában I. Mattsson tőkefedezeti életbiztosítást kötött az EWMG vállalkozás tanácsadását követően, amely az életbiztosítási szerződést valamely strukturált pénzügyi eszközbe való befektetéssel ötvözi.

70. E tények (és a befektetett pénzösszeg elvesztését eredményező, ezekből következő egyéb körülmények) alapján a kérdést előterjesztő bíróság annak meghatározását kéri a Bíróságtól, hogy az EWMG tanácsadását a 2002/92 irányelv hatálya alá tartozó biztosítási közvetítésnek kell tekinteni, vagy ellenkezőleg, a „MiFID I” irányelv szerinti befektetési tanácsadásnak kell minősíteni. Az alapügyben eljáró bíróság a két irányelv együttes alkalmazásának lehetőségére is utal.

71. Mielőtt javaslatot tennék e bonyolult kérdés megválaszolására, szükségesnek tartok előzetes megállapításokat tenni, és a tőkefedezeti életbiztosítás jellemzőit, illetve az arra alkalmazandó szabályozást elemezni.

1. Előzetes megállapítások

72. A kérdést előterjesztő bíróságnak kell minősítenie a jelen ügyben nyújtott tanácsadást, és tisztázni, hogy pontosan milyen jellegű volt az EWMG és I. Mattsson közötti szerződéses viszony. Lehet szó befektetési termékhez kapcsolódó életbiztosításról, vagy a biztosítástól független, tisztán pénzügyi eszközről. Ez utóbbi esetben az EWMG nem biztosításközvetítői tevékenységet végzett, hanem befektetési tanácsadást nyújtott (amelyhez, az iratok szerint, nem rendelkezett a pénzügyi felügyeleti hatóság kötelező engedélyével).

73. A svéd kormány és a Länsförsäkringar szerint I. Mattsson összetett pénzügyi terméket vásárolt életbiztosítási fedezettel, ezért a „MiFID I” irányelv alkalmazását javasolják. Ezzel szemben a Bizottság és a cseh kormány szerint befektetési elemmel rendelkező életbiztosítási szerződésről van szó, amelyre a 2002/92 irányelv irányadó.

74. A kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott számos elem arra látszik utalni, hogy az EWMG közvetítésével I. Mattsson által kötött szerződés befektetéssel kombinált életbiztosítás, azaz a „unit-linked” elnevezéssel ismert, „befektetési egységekhez kötött” biztosítási szerződés egyik változata volt, amely sok tagállamban gyakori.

75. Amennyiben ez így van, a biztosítás területéhez tartozó szerződéstípusról van szó (és következésképpen a biztosítási közvetítés körébe sorolható). A Bíróság erre hivatkozott annak kimondásával, hogy „az úgynevezett »unit-linked« vagy »befektetési egységekhez kötött« szerződések [...] az életbiztosítási ágazatba tartoznak, amint az kifejezetten kitűnik az életbiztosítási irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett I. mellékletének III. pontjából”.¹⁶ Az említett ítéletben vizsgált szerződés olyan jellemzőkkel bír, amelyek a jelen ügyben vitatott szerződéshez közelítik.¹⁷

76. Ezen előfeltevésekből indulok tehát ki, fenntartva azt, hogy amint azt előrebocsátottam, csak az alapügyben eljáró bíróság hozhat határozatot a jogvita tárgyát képező szerződés jellegének teljes ismeretében.

¹⁶ 2012. március 1-jei González Alonso ítélet (C-166/11, EU:C:2012:119), 29. pont. Az ítélet által hivatkozott életbiztosítási irányelv az életbiztosításról szóló, 2002. november 5-i 2002/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2002. L 345., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 6. kötet, 3. o.).

¹⁷ Konkrétan „[...] havonta esedékes, különböző arányok szerint állandó vagy változó hozamú befektetésekre, illetve a szerződő társaság pénzügyi befektetési termékeibe – amelyek pénzügyi kockázatát a biztosított viseli – befektetendő biztosítási díj megfizetéséért cserébe életbiztosítást kínál [...]”. (2012. március 1-jei González Alonso ítélet, C-166/11, EU:C:2012:119, 28. pont).

77. Egy további pontosítást kell most tennem, amely hasznos lehet a kérdést előterjesztő bíróság számára. Az EWMG vállalkozás és az I. Mattssonnak tanácsot adó alkalmazott biztosításközvetítők voltak, akik a svéd hatóságok kizárólag biztosítási tevékenységek végzésére, nem pedig pénzügyi közvetítésre szóló engedélyével rendelkeztek. Ha az, amit I. Mattssonnak aláírásra javasoltak, valójában tőkefedezeti életbiztosításnak tűnő, egyszerű strukturált pénzügyi eszköz volt (azaz ha igazi pénzügyi közvetítőként jártak el), az ügyfél hátrányára elmulasztották teljesíteni a kötelezettségüket a biztosítási területre korlátozó jogszabályt. A szakmai tevékenység végzése során elkövetett e súlyos hibából ered a károsult ügyfelek azon lehetősége, hogy az okozott kár megtérítését követeljék. Ha a kártérítési igények nem teljesíthetők (a jelen esetben az EWMG ellen folyamatban lévő csodeljárás miatt), főszabály szerint a kötelező szakmai felelősségbiztosításának¹⁸ kell azokat átvállalnia.

2. A befektetési egységekhez kötött („unit linked”) életbiztosítási szerződésekre vonatkozó jogi szabályozás fejlődése az uniós jogban

78. E szerződések az életbiztosítások egyik típusát alkotják, amelyek a pénzügyi globalizáció következtében váltak általánossá. Kockázatvállalás szempontjából eltérnek a *hagyományos* életbiztosításoktól, ami sokkal „veszélyesebbé” teszi őket a fogyasztók számára.¹⁹

79. A *hagyományos* életbiztosításoknál a biztosító megkapja a biztosítási díjat, és azt saját számlájára és kockázatára befekteti, technikai úton kiszámított minimális jövedelmezőséget kínálva a szerződő félnek. A befektetési egységekhez kötött életbiztosítás esetén, ezzel szemben a biztosítási díjat a biztosító fekteti be a szerződő fél által kiválasztott értékpapírokba és alapokba, és ez utóbbi viseli a befektetés alakulásának kockázatát (a jövedelmezőség változó, mivel a befektetés tárgyát képező eszközöknek a szolgáltatás igénybe vételének időpontjában fennálló értékétől függ).

80. Elengedhetetlen, hogy az ilyen típusú biztosítás az életbiztosítás és a befektetés ötvözetéből álló termékét foglaljon magába, mert ha csak pénzügyi befektetést tartalmazna, nem minősülne valódi biztosítási szerződésnek.²⁰

81. Az ilyen „befektetési egységekhez kötött” életbiztosítások elszaporodását egyéb tényezők mellett annak kell tulajdonítani, hogy az életbiztosítási szerződések kedvezőbb adóelbánást biztosítanak a befektetések számára (a svéd kormány tájékoztatása szerint úgy tűnik, hogy ez a helyzet Svédországban). Ehhez adódik, hogy a bankok egyre nagyobb szerepet vállalnak a biztosítási tevékenységekben, és a biztosítótársaságok az összegyűjtött tőke számára kedvezőbb befektetési lehetőségeket keresnek.

¹⁸ Emlékeztetek arra, hogy a 2002/92 irányelv 4. cikkének (3) bekezdése megköveteli, hogy a biztosítás fedezetet nyújtson a közvetítő szakmai hanyagságából eredő polgári jogi felelőssége esetén.

¹⁹ A józan ésszel ellentétesnek tűnhet, hogy az ilyen szerződéseknél éppen a biztosított vállalja a pénzügyi kockázatot, de így van. A biztosítási alapú befektetési termékek valójában nagyon kevésbé „biztonságossá” válhatnak, ha e melléknevet a szokásos bizonyos, kétségtelen vagy kockázatmentes jelentéssel értelmezzük.

²⁰ A spanyol Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) 2015. január 12-i ítélete (ES:TS:2015:254) a beleegyezés hiánya miatt hatályon kívül helyezte a C. biztosító két, „multistratégiai befektetési egységekhez kötött” életbiztosítási szerződését, amelyeket a Banco S. bankfiókjain keresztül biztosításközvetítőként fogalmazott. Az említett ügyben az összes befizetett biztosítási díjat az azon befektetési vállalkozás által kezelt portfólióba fektették, amelynek az e bank által vezetett csoport 100%-ban tulajdonosa. A pénzeszközök az úgynevezett Madoff ügy miatt értéküket veszítették, és a szerződők elvesztették a befektetésüket (a bank elsőbbségi részvények formájában kompenzációt ajánlott fel nekik). A Banco S. olyan terméket kínált fel, ahol az ügyfél pénze a bank saját cégének befektetési alapjába irányult, amely adóügyi okok miatt megállapodást kötött a C. biztosítóval, hogy „befektetési egységekhez kötött” életbiztosítás formájában jelenjen meg a befektetés.

82. A befektetéshez kötött életbiztosításoknál a biztosítási közvetítők feladata nagy jelentőséggel bír a lakossági ügyfelek számára, akik pénzügyi szaktudás hiányában nem lehetnek tudatában annak, hogy milyen kockázatokat és költségeket vállalnak a szerződéskötéssel. A szerződés megszüntetésének hátrányos következményei és a magasabb termékköltségek miatt a nem megfelelő tanácsadás magasabb díjakat eredményez az adott ügyfelek számára és a kilépést szankcionáló termékekhez való kötöttséghez vezet.²¹

83. Mivel a fogyasztók a 2008-as pénzügyi válság kitöréséig nem érzékelték e kockázatokat teljes méretükben, a 2002/92 irányelvnek nem volt a közvetítésre vonatkozó olyan külön rendelkezése, amely a befektetési elemeket tartalmazó összetett életbiztosítási termékek értékesítése során történő közvetítésre vonatkozott. A tőkefedezeti életbiztosításokat olyan általános rendelkezések alapján forgalmazták, amelyek az összes biztosítási termék értékesítésére irányuló közvetítésre alkalmazandók, annak ellenére, hogy magasabb szintű kockázatot jelentenek a lakossági szerződők számára. A „MiFID I” irányelv sem tartalmaz erre vonatkozó egyedi rendelkezéseket.

84. Ezzel szemben a „MiFID II” irányelv, amelynek a belső jogba való átültetési határideje 2017. július 3-án lejárt, és 2018. január 3-tól fejti ki joghatásait, sajátos módon foglalkozott a befektetéshez kapcsolt biztosítási szerződésekkel. Konkrétan a szabályozását a 2002/92 irányelv akkor folyamatban lévő módosítására bízta.

85. A „MiFID II” irányelv 91. cikke arra szorítkozott, hogy a 2002/92 irányelv módosításával a 2. cikk 13. pontjaként bevezesse a „biztosítási alapú befektetési termék” fogalmát,²² és egy új, IIIA. fejezetet illesszen be további fogyasztóvédelmi előírások megállapítása céljából, amelyeket a közvetítői tevékenység és az említett termékek (biztosító vállalkozások által történő) közvetlen értékesítése során is figyelembe kell venni.²³

86. A „MiFID II” irányelvet követően az 1286/2014 rendelet²⁴ úgy határozza meg a „biztosítási alapú befektetési terméket”, mint „olyan biztosítási termék, amely lejáratú értékkel vagy visszaváltási értékkel rendelkezik, és amelynek lejáratú vagy visszaváltási értéke részben vagy egészben, közvetlenül vagy közvetve, ki van téve a piaci ingadozásoknak”. A tőkefedezeti életbiztosítási szerződések e fogalomba tartoznak, és a 2. cikk e rendelet alkalmazását írja elő azon személyekre, akik a termékeket előállítják, azokat értékesítik, vagy azokkal kapcsolatban tanácsadást végeznek, amely személyek között találhatók a biztosításközvetítők.

87. A tőkefedezeti biztosítási szerződések szabályozásának utolsó lépése a 2016/97 irányelv, amely átdolgozza és hatályon kívül helyezi a 2002/92 irányelvet. Az előbbi irányelv (56) preambulumbekzdése²⁵ átveszi a „MiFID II” irányelvben foglalt célkitűzést, és hangsúlyozza, hogy a valamennyi biztosítási termékre meghatározott üzletviteli standardokon túl a biztosítási alapú befektetési termékekre „a megfelelő tájékoztatás, a megfelelő tanácsadásra vonatkozó követelmény és a javadalmazással kapcsolatos korlátozások szerinti speciális standardoknak” is vonatkozniuk kell.²⁶

21 A Bizottság 2012-ben 1,1 billió euró összegű felső határban állapította meg a befektetési egységhez kötött, nem megfelelő életbiztosítási termékek értékesítéséből a fogyasztó számára az Unió egész területén eredő esetleges hátrányt. Lásd: bizottság szolgálati munkadokumentum, A biztosítási közvetítésről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvjavaslat dokumentumot kísérő hatásvizsgálat összefoglalása (SWD (2012) 192 végleges, 2012.7.3., 4. o.)

22 Lásd a 22. pontban történő idézését. E termékek fogalmából kifejezetten kizárja az életbiztosítástól eltérő biztosításokat, a pénzügyi elem nélküli, hagyományos életbiztosításokat, a szakmai nyugdíjak rendszerét és az egyéni nyugdíjtermékeket.

23 Lásd a jelen indítvány 23. pontját.

24 Általában PRIIP-rendeletként ismert (angol mozaikszó, amely a *Packaged Retail and Insurance-based Investment Products* kifejezésnek felel meg).

25 Lásd a 15. pontban történt idézését. A 2016/97 irányelv közvetítés helyett biztosítási értékesítésről beszél, mert a közvetítésen túl az új technológiákhoz kapcsolódó további értékesítési módokat is tartalmaz.

26 A „biztosítási alapú befektetési termék” fogalmát a 2. cikke (1) bekezdésének 17. pontjában úgy határozza meg, hogy a „MiFID II” irányelv által a 2002/92 irányelvbe bevezetett kifejezéseket szó szerint átveszi, az abban előírt kivételekkel együtt.

88. A 2016/97 irányelv meghatározza a biztosításközvetítők és a biztosítótársaságok által a biztosítási alapú befektetési termékekkel kapcsolatban teljesítendő további követelményeket. Ezek különösen az összeférhetetlenség megelőzésére és annak kezelésére (27. és 28. cikk); az ügyfelek tájékoztatására (29. cikk); és „az alkalmasság és megfelelőség értékelésére, valamint az ügyfelek számára történő beszámolóra” (30. cikk) vonatkoznak.

89. Ez az összetett jogalkotási folyamat felfedi, hogy a jogalkotó a biztosítások forgalmazására és a biztosítási tevékenységre alkalmazandó szabályok hatálya alá kívánta helyezni a tőkefedezeti biztosítási szerződések közvetítők útján való értékesítését.

90. E jogalkotói döntés azon fogyasztóvédelmi standardok megállapításával járt együtt, amelyek a „MiFID II” irányelv által a pénzügyi eszközöket forgalmazó vállalkozásoktól megkövetelt standardokhoz hasonlóak, de azokkal nem azonosak. Ez észszerű, mivel valójában az életbiztosítást pénzügyi termékkel ötvöző hibrid szerződésekről van szó.

91. Az uniós jogalkotó által elutasított alternatíva szerint tehát ezen ügyetekre ugyanazon feltételek alkalmazandók, mint amelyek a „MiFID II” irányelv szabályozása alatt pénzügyi közvetítői tevékenységet végző vállalkozásokkal szemben megkövetelhetők.

92. Ez az érv annak lehetőségét is elveti, hogy a tőkefedezeti biztosítás együttesen, mind a 2016/97 irányelv, mind a „MiFID II” irányelv szabályozása alá tartozzon. Ezen irányelvek egyetlen rendelkezése sem írja elő az említett tevékenységre történő egyidejű alkalmazásukat.

3. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó válasz

93. Ha az alapjogvita tényállása 2018-ban valósult volna meg, arra következtetnek, hogy a 2016/97 irányelvet és a biztosítási alapú befektetési termék közvetítésére és terjesztésére vonatkozó szabályokat kellene alkalmazni, amely kategóriába – mindig a fent kifejtett fenntartásokkal – beleillik egy olyan szerződés, mint amelyet I. Mattsson kötött.²⁷

94. Az említett szerződést azonban 2010-ben írták alá, ezért a kérdést előterjesztő bíróság annak tisztázását kéri a Bíróságtól, hogy a tőkefedezeti életbiztosítás megkötésére irányuló közvetítés akkor a 2002/92 irányelv, illetve a „MiFID I” irányelv hatálya alá tartozott-e, vagy mind a két jogi szabályozás alkalmazható volt.

95. Abból az előfeltevésből indulok ki (ismét a már hangsúlyozott fenntartással), hogy jellemzői alapján a szerződés tárgya befektetési egységekhez kötött („unit-linked”) tőkefedezeti életbiztosítás, vagy egy ehhez nagyon hasonló szerződéstípus volt. Amennyiben ez így van, a szerződéskötésre irányuló közvetítés kizárólag a 2002/92 irányelv hatálya alá tartozik, ami gátolja a „MiFID I” irányelv alkalmazását.

96. Valamennyi félhez hasonlóan úgy vélem, hogy a 2002/92 irányelv és a „MiFID I” irányelv szabályozása nem alkalmazható egyidejűleg valamely biztosítási közvetítőre, mert azokat eltérő és különböző szintű kockázatot jelentő tevékenységek ellenőrzésére szánták.²⁸

²⁷ A Länsförsäkringar írásbeli észrevételeinek 3.3 pontjában úgy tűnik, hogy szintén osztja ezt a véleményt. Elfogadja, hogy a 2016/97 irányelvben foglalt fogalom meghatározás alapján a biztosítási alapú befektetési termékek saját szabályait kellene alkalmazni a jelen ügyre, ha a 2002/92 irányelv helyett az említett irányelv lenne hatályos.

²⁸ A pénzügyi szolgáltatások kereskedelmével vagy ennek során tanácsadás végzésével foglalkozó befektetési vállalkozások ellenőrzése szigorúbb, mert az általuk kezelt pénzügyi eszközök a fogyasztók számára magasabb szintű és nehezebben érthető kockázatokat rejtjenek. Ezzel szemben a biztosításközvetítők közvetítői tevékenységére irányuló ellenőrzés kisebb, mert az ügyfelek vagyonát érintő kockázat szintén alacsonyabb szintű.

97. A biztosítási alapú befektetési termékek „MiFID II” irányelvbe való foglalásának mellőzése és a 2016/97 irányelvben történő szabályozásuk véleményem szerint megerősíti, hogy az uniós jogalkotó – most nyíltan, korábban hallgatólagosan – azt választotta, hogy a tőkefedezeti biztosítások közvetítőire kizárólag a biztosítási közvetítési tevékenységről szóló törvény jogi szabályozása irányadó. E tekintetben el kell utasítani a svéd kormánynak a tárgyaláson képviselt azon álláspontját, miszerint valamely tőkefedezeti életbiztosítási szerződésben valójában két különböző tanácsadásról van szó, (a biztosításról szóló) egyikre a 2002/92 irányelv, a (befektetésről szóló) másikra pedig a „MiFID I” irányelv az irányadó. A tőkefedezeti életbiztosítás szétválaszthatatlan egészet képez, és az ilyen típusú szerződések esetén történő közvetítésre kizárólag a 2002/92 irányelv jogi szabályozása vonatkozik.

98. Meg kell jegyezni, ahogyan azt a svéd kormány észrevételeiben megállapítja, hogy semmi nem akadályozza, hogy valamely közvetítő kettős szerepben járjon el, és eleget tegyen mind a 2002/92 irányelv követelményeinek mint biztosítási közvetítő, mind pedig a „MiFID I” irányelv szerinti ellenőrzéseknek. Ebben az esetben a szakmai felelőssége kétszeresen biztosított, és attól függően érvényesül, hogy biztosítási közvetítésnek vagy befektetési tanácsadásnak megfelelő ügyletekben működik közre, ahogyan az a 2006/49/EK irányelv 8. cikkéből következik.²⁹ A jelen ügyben azonban nem ez a helyzet.

99. Véleményem szerint számos érv támasztja alá az általam javasolt megoldást. Először is a 2002/92 irányelv 2. cikkének 3. pontja elég tágan határozza meg a biztosítási közvetítést azzal, hogy ilyennek tekinti a „biztosítási szerződések bemutatásával, ajánlattétellel, vagy más biztosítási szerződések megkötésének előkészítésével kapcsolatos *tevékenységeket*,³⁰ vagy az ilyen szerződések megkötését, illetve *közreműködést az ilyen szerződések kezelésében és teljesítésében*,³¹ különös tekintettel a követelésekre”. A biztosítási közvetítési tevékenységbe beletartozhat a tőkefedezeti életbiztosítási szerződés megkötését megelőző tanácsadás és az említett szerződés pénzügyi alakulásával kapcsolatban a szerződő félnek biztosított későbbi segítségnyújtás is.

100. Másodsorban, a 2016/97 irányelv megerősíti, hogy a tőkefedezeti életbiztosításokra vonatkozó közvetítés a 2002/92 irányelv hatálya alá tartozik. A 2016/97 irányelv az utóbb említett irányelv átdolgozásával és kiegészítésével 2. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában megtartja a biztosítási közvetítés fogalmának ugyanazon meghatározását (bár most azt *biztosítási értékesítésnek* nevezi), és szélesíti az általa felölelt eseteket. A biztosítási közvetítés fogalmának módosítása nélkül kifejezetten a hatálya alá sorolja a „biztosítási alapú befektetési termékeket” és VI. fejezetében felsorolja a biztosításközvetítők által teljesítendő további követelményeket, ha e termékekkel kapcsolatban végeznek tanácsadást, amelyek a tőkefedezeti életbiztosítási szerződéseket is felölelik, ahogyan azt már korábban kifejtettem. A „MiFID II” irányelv e termékeket nem sorolta a hatálya alá, ezt azt jelenti, hogy a „MiFID I” irányelv hatálya alá sem tartoztak.

²⁹ A befektetési vállalkozások és hitelintézetek tőke megfeleléséről szóló (átdolgozott szöveg), 2006. június 14-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 177., 201. o.). A tényállás időpontjában hatályos 8. cikk megállapítja, hogy ha valamely befektetési vállalkozás biztosítási közvetítőként is be van jegyezve, a 2002/92 irányelv (szakmai felelősségbiztosítás) 4. cikke (3) bekezdésének is meg kell felelnie, és ezenfelül rendelkeznie kell az alábbi biztosítéki formák egyikével: a) 25 000 euró indulótőke; b) az Unió egész területére kiterjedő szakmai felelősségbiztosítás vagy egyéb hasonló, szakmai gondatlanságból származó felelősséggel szembeni szavatosság, amelynek értéke követelésenként legalább 500 000 euró, a követelések összességére vonatkozóan pedig évente 750 000 euró; vagy c) az indulótőke és a szakmai felelősségbiztosítás olyan ötvözése, amely az a) vagy a b) pontban említett fedezetnek megfelelő szintet biztosít.

A 2006/49 irányelvet hatályon kívül helyezte a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. június 26-i 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 176., 338. o.; helyesbítés: HL 2013. L 208., 73. o.; HL 2017. L 20., 1. o.), de a 8. cikk tartalmát az új irányelv 31. cikkének (2) bekezdése átvette.

³⁰ Kiemelés tőlem.

³¹ Kiemelés tőlem.

101. Harmadsorban, a „MiFID I” irányelv vizsgálata alapján nem lehet arra következtetni, hogy a tőkefedezeti életbiztosítási szerződésre irányuló tanácsadás a szóban forgó jogszabály hatálya alá tartozik, inkább ellenkezőleg. Ebből a szempontból a 2. cikke (1) bekezdésének a), c) és j) pontjában előírt *kizárások* relevánsak, amelyek a következőkre vonatkoznak:

- a 73/239/EGK irányelv 1. cikkében meghatározott biztosítóintézetek, a 2002/83/EK irányelv 1. cikkében meghatározott, életbiztosítással foglalkozó biztosítóintézetek, illetve a 64/225/EGK irányelvben említett viszontbiztosítási és visszaengedményezési tevékenységeket végző vállalkozások. Bár kifejezetten nem hivatkozik a 2002/92 irányelv hatálya alá tartozó biztosításközvetítőkre, nyilvánvaló a biztosítási ágazat kizárása a „MiFID I” irányelv hatálya alól.
- A befektetési szolgáltatást szakmai tevékenységük keretében *eseti jelleggel* nyújtó személyek, ha az e tevékenységet szabályozó jogszabályok, rendelkezések vagy szakmai etikai kódex nem zárják ki az ilyen szolgáltatás nyújtását. A biztosításközvetítő akkor tartozik e kategóriába, ha *főtevékenysége* biztosítási szerződésekkel kapcsolatos tanácsadásra és e szerződések kezelésére összpontosul, ezért a pénzügyi tanácsadás, ha biztosításhoz kapcsolódó befektetésekre is kiterjed, pusztán eszköz jellegű, azaz *eseti jellegű* cselekménnyé válik.³²
- Azon személyek, akik valamely más, a „MiFID I” irányelvben nem szabályozott szakmai tevékenység során nyújtanak befektetési tanácsokat, feltéve hogy kifejezetten az ilyen tanácsadásért nem részesülnek díjazásban. Az a biztosításközvetítő, aki kizárólag a tőkefedezeti életbiztosítást kötő szerződőtől vagy a biztosítótársaságtól kap díjazást, ezen eset alá tartozik, és ki van zárva a „MiFID I” irányelv hatálya alól.

102. Negyedsorban, a „MiFID I” irányelv nem tekinthető a tőkefedezeti életbiztosítási szerződésekre alkalmazandónak csak azért, mert e szerződések befektetési eleme a „MiFID I” irányelv I. mellékletének C. szakaszában előírt pénzügyi eszközök közé tartozónak minősíthető. E minősítés a tőkefedezeti életbiztosítási szerződés egyes típusaitól és a kiválasztott pénzügyi eszköztől függ, amely adott esetben nem sorolható az említett szakaszba.³³

103. Ötödsorban, és végezetül, a fogyasztók (szerződő felek / befektetők) magasabb szintű védelmének igénye szintén nem igazolja, hogy a tőkefedezeti életbiztosításokra irányuló közvetítés a „MiFID I” irányelv szabályozása alá tartozzon, bár kétségtelen, hogy több követelményt ír elő a befektetési vállalkozásokkal szemben, és a 2002/92 irányelvnél szigorúbb befektetővédelmi szabályokat határoz meg (19–24. cikk).

104. Amint azt már előrebocsátottam, az ügyfelek által vállalt, a pénzügyi eszközökből eredő nagyobb anyagi kockázat alátámasztja a biztosítási szerződés szerződő felei esetében megkövetelnél magasabb szintű védelmet. Mindazonáltal tőkefedezeti életbiztosítások esetén a 2002/92 irányelv 12. cikke is a különös kockázatoknak megfelelő szintű védelmet kínál a biztosítási szerződés szerződő felei számára.³⁴ Aránytalan lenne az e területre vonatkozó összes MiFID-szabály teljesítését előírni a biztosításközvetítők számára. A 2016/97 irányelv, bár növeli a tőkefedezeti életbiztosítást kötő szerződők védelmét és ezzel arányosan a számukra tanácsadást nyújtó biztosításközvetítők kötelezettségeit, ez utóbbiakra nem terjeszti ki a „MiFID II” irányelv által befektetési tanácsadásra irányuló engedéllyel rendelkező társaságokkal szemben előírt összes követelményt.

³² Ha a biztosításközvetítő *főtevékenységként* befektetési tanácsadást végezne, a nemzeti közigazgatási ellenőrző hatóságoknak be kellene avatkozniuk, és meg kellene követelni tőlük a „MiFID I” irányelv értelmében a befektetési vállalkozásokkal szemben előírt engedélyt.

³³ Az a tény, hogy a „MiFID I” irányelv I. mellékletének C. szakasza szerinti pénzügyi eszközök felsorolásában nem szerepel a „biztosítási alapú befektetési termékek” kategóriája, nem jelenti azt, hogy a tőkefedezeti életbiztosítással értékesített pénzügyi termék ne tartozhatna valamelyik olyan felsorolási kategóriába, mint például az „átruházható értékpapírok” vagy a „kollektív befektetési vállalkozások befektetési jegyei”.

³⁴ E biztosítások kockázata az ágazat információi alapján alacsonyabb szintű szokott lenni a „MiFID I” irányelv szerinti pénzügyi eszközök kockázatánál. Lásd: Insurance Europe, *Complexity and comprehension for insurance-based investment products (IBIPs)*, Position Paper COB-PRI-17–002, 2017. június 13.

105. Összefoglalva, azt az álláspontot képviselem, hogy a jelen jogvitában vitatotthoz hasonló tőkefedezeti életbiztosításra irányuló közvetítést a 2002/92 irányelv, nem pedig a „MiFID I” irányelv szabályozza.

V. Véggövetkeztetések

106. A fent kifejtettek értelmében azt javaslom, hogy a Bíróság a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság, Svédország) kérdéseire a következőképpen válaszoljon:

- „1) A biztosítási közvetítésről szóló, 2002. december 9-i 2002/92/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke 3. pontjának hatálya alá tartoznak azon közvetítő tevékenységei, aki, rendelkezve az e minőségben való eljáráshoz szükséges, vonatkozó közigazgatási engedéllyel, biztosítási szerződés megkötése érdekében előkészítő tevékenységeket végez különböző ügyfelek számára, még ha szándéka megtévesztésre is irányul, és függetlenül az ügyfelekben az intézkedéseivel kapcsolatban kialakult szubjektív benyomástól.
- 2) Ha az alapjogvitában vitatott szerződések »befektetési egységekhez kötött« (»unit linked«) tőkefedezeti életbiztosítási szerződéseknek vagy biztosítási alapú befektetési termékekre vonatkozó szerződéseknek minősülhetnek, aminek a tisztázása a kérdést előterjesztő bíróság feladata, a szerződést kötő személynek tanácsadást nyújtó biztosítási közvetítő a 2002/92 irányelv által szabályozott tevékenységet gyakorolja, nem pedig a pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK és a 93/6/EGK tanácsi irányelv, és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 21-i 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatálya alá tartozó befektetési tanácsadást végzi.”